

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

śrīmadrāmāyaṇē vālmīkiyē ādikāvyaē sundarakāṇḍē

॥ tripañcāśaḥ sargaḥ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

śrī raṅgarāmānuja mahādēśikan

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

śrīḥ
śrīmatē rāmānujāya namaḥ
śrīmatē nigamāntamahādēśikāya namaḥ
śrīsītālakṣmaṇabharataśatrughnahanumatsamēta śrīrāmacandra
parabrahmaṇē namaḥ

॥ tripañcāśaḥ sargaḥ ॥

hanumatpucchaṃ pradīpya rākṣasaistasya nagarē paricāraṇam
tasya tadvacanaṃ śrutvā
daśagrīvō mahātmanaḥ |
dēśakālahitaṃ vākyam
bhrāturuttaramabravīt ॥ 5.53.1 ॥

samyaguktaṃ hi bhavatā
dūtavadhyā vigarhitā |
avaśyam tu vadhāyānyaḥ
kriyatāmasya nigrahaḥ ॥ 5.53.2 ॥

kapīnāṃ kila lāṅgūla -
miṣṭam bhavati bhūṣaṇam |
tadasya dīpyatāṃ śīghraṃ
tēna dagdhēna gacchatu ॥ 5.53.3 ॥

tataḥ paśyantvamuṃ dīna -
maṅgavairūpyakarśitam |
sumitrajñātayaḥ sarvē
bāndhavāḥ sasuhṛjjanāḥ ॥ 5.53.4 ॥

ājñāpayad rākṣasēndrah
 puram sarvaṃ sacatvaram |
 lāṅgūlēna pradīptēna
 rakṣōbhiḥ pariṇīyatām || 5.53.5 ||

tasya tad vacanaṃ śrutvā
 rākṣasāḥ kōpakarkaśāḥ |
 vēṣtantē tasya lāṅgūlam
 jīrṇaiḥ kārpāsikaiḥ paṭaiḥ || 5.53.6 ||

saṃvēṣtyamānē lāṅgūlē
 vyavardhata mahākapiḥ |
 śuṣkamindhanamāsādya
 vanēṣviva hutāśanam || 5.53.7 ||

tailēna pariṣicyātha
 tē'gniṃ tatrōpapādayan |
 lāṅgūlēna pradīptēna
 rākṣasāmstānatādayat || 5.53.8 ||

rōṣāmarṣaparītātmā
 bālasūryasamānanaḥ |
 sa bhūyaḥ saṅgataiḥ krūrai
 rākṣasairharipuṅgavaḥ || 5.53.9 ||

sahastrībālavṛddhāśca
 jagmuḥ prītiṃ niśācarāḥ |
 nibaddhaḥ kṛtavān vīra -
 statkālasadrśiṃ matim || 5.53.10 ||

kāmaṃ khalu na mē śaktā
 nibaddhasyāpi rākṣasāḥ |
 chittvā pāsān samutpatya
 hanyāmahamimān punaḥ || 5.53.11 ||

yadi bharṭṛhitārthāya
 carantaṃ bharṭṛśāsanāt |
 nibadhnantē durātmānō
 na tu mē niṣkṛtiḥ kṛtā || 5.53.12 ||

sarvēṣāmēva paryāptō
 rākṣasānāmahaṃ yudhi |
 kiṃ tu rāmasya prītyarthaṃ
 viśahiṣyē'hamīdṛśam || 5.53.13 ||

laṅkā cārayitavyā mē
 punarēva bhavēditi |
 rātrau nahi sudṛṣṭā mē
 durgakarmavidhānataḥ || 5.53.14 ||

avaśyamēva draṣṭavyā
 mayā laṅkā niśākṣayē |
 kāmaṃ badhnantu mē bhūyaḥ
 pucchasyōddīpanēna ca || 5.53.15 ||

pīḍāṃ kurvanti rakṣāṃsi
 na mē'sti manasaḥ śramaḥ |
 tatastē saṃvṛtākāraṃ
 sattvavantaṃ mahākapim || 5.53.16 ||

pariḡṛhya yayurhr̥ṣṭā
 rākṣasāḥ kapikuñjaram |
 śaṅkhabhērīninādaiśca
 ghōṣayantaḥ svakarmabhiḥ || 5.53.17 ||

rākṣasāḥ krūrakarmāṇa -
 ścārayanti sma tāṃ purīm |
 anvīyamānō rakṣōbhi -
 ryayau sukhamarindamaḥ || 5.53.18 ||

hanūmām̐ścārayāmāsa
 rākṣasānāṃ mahāpurīm |
 athāpaśyad vimānāni
 vicitrāṇi mahākapiḥ || 5.53.19 ||

saṃvṛtān bhūmibhāgāṃśca
 suvibhaktāṃśca catvarān |
 rathyāśca ḡṛhasambādhāḥ
 kapiḥ śṛṅgāṭakāni ca || 5.53.20 ||

tathā rathyōparathyāśca
 tathaiva ca ḡṛhāntarān |
 catvarēṣu catuṣkēṣu
 rājamārgē tathaiva ca || 5.53.21 ||

ghōṣayanti kapiṃ sarvē
 cāra ityēva rākṣasāḥ |
 strībālavṛddhā nirjagmu -
 statra tatra kutūhalāt || 5.53.22 ||

taṃ pradīpitalāṅgūlaṃ
 hanūmataṃ didṛkṣavaḥ |
 dīpyamānē tatastasya
 lāṅgūlāgrē hanūmataḥ || 5.53.23 ||

rākṣasyastā virūpākṣyaḥ
 śaṃsurdēvyāstadapriyam |
 yastvayā kṛtasaṃvādaḥ
 sītē tāmramukhaḥ kapiḥ || 5.53.24 ||

lāṅgūlēna pradīptēna
 sa ēṣa pariṇīyatē |
 śrutvā tad vacanaṃ krūra -
 mātmapaharaṇōpamam || 5.53.25 ||

vaidēhī śōkasantaptā
 hutāśanamupāgamat |
 maṅgalābhimukhī tasya
 sā tadāsīmahākapēḥ || 5.53.26 ||

upatasthē viśālākṣī
 prayatā havyavāhanam |
 yadyasti patisuśrūṣā
 yadyasti caritaṃ tapaḥ |
 yadi vā tvēkapatnītvaṃ
 śītō bhava hanūmataḥ || 5.53.27 ||

yadi kiñcidanukrōśa -
 stasya mayyasti dhīmataḥ |

yadi vā bhāgyaśēṣō mē
 śītō bhava hanūmataḥ || 5.53.28 ||

yadi mām vṛttasampannām
 tatsamāgamalālasām |
 sa vijānāti dharmātmā
 śītō bhava hanūmataḥ || 5.53.29 ||

yadi mām tārayēdāryaḥ
 sugrīvaḥ satyasaṅgaraḥ |
 asmād duḥkhāmbusaṃrōdhā -
 cchītō bhava hanūmataḥ || 5.53.30 ||

tatastīkṣṇārciravyagraḥ
 pradakṣiṇaśikhō'nalaḥ |
 jajvāla mṛgaśāvākṣyāḥ
 śaṃsanniva śubhaṃ kapēḥ || 5.53.31 ||

hanūmajjanakaścaiva
 pucchānalayutō'nilaḥ |
 vavau svāsthyakarō dēvyāḥ
 prālēyānilaśītalaḥ || 5.53.32 ||

dahyamānē ca lāṅgūlē
 cintayāmāsa vānaraḥ |
 pradīptō'gnirayaṃ kasmā -
 nna mām dahati sarvataḥ || 5.53.33 ||

dr̥śyatē ca mahājvālaḥ
 karōti ca na mē rujam |

śīśirasyēva sampātō

lāṅgūlāgrē pratiṣṭhitaḥ || 5.53.34 ||

atha vā tadidaṃ vyaktaṃ

yad dr̥ṣṭaṃ plavatā mayā |

rāmāprabhāvādāścaryaṃ

parvataḥ saritāṃ patau || 5.53.35 ||

yadi tāvat samudrasya

mainākasya ca dhīmataḥ |

rāmārthaṃ sambhramastādr̥k

kimagnirna kariṣyati || 5.53.36 ||

sītāyāścānṛśaṃsyēna

tējasā rāghavasya ca |

pituśca mama sakhyēna

na māṃ dahati pāvakaḥ || 5.53.37 ||

bhūyaḥ sa cintayāmāsa

muhūrtaṃ kapikuñjaraḥ |

kathamasmadvidhasyēha

bandhanaṃ rākṣasādhamaiḥ || 5.53.38 ||

pratikriyāsya yuktā syāt

sati mahyaṃ parākramē |

tataśchittvā ca tān pāsān

vēgavān vai mahākapiḥ || 5.53.39 ||

utpapātātha vēgēna

nanāda ca mahākapiḥ |

puradvāraṃ tataḥ śrīmān
śailaśṛṅgamivōnnatam || 5.53.40 ||

vibhaktarakṣaḥ sambādha -
māsasādānilātmajaḥ |
sa bhūtvā śailasaṅkāśaḥ
kṣaṇēna punarātmavān || 5.53.41 ||

hrasvatāṃ paramāṃ prāptō
bandhanānyavaśātayat |
vimuktaścābhavacchrīmān
punaḥ parvatasannibhaḥ || 5.53.42 ||

vikṣamāṇaśca dadṛśē
pariḡhaṃ tōraṇāśritam |
sa taṃ gr̥hya mahābāhuḥ
kālāyasapariṣkṛtam |
rakṣiṇastān punaḥ sarvān
sūdayāmāsa mārutiḥ || 5.53.43 ||

sa tān nihativā raṇacaṇḍavikramaḥ
samikṣamāṇaḥ punarēva laṅkāṃ |
pradīptalāṅgūlakṛtārcimālī
prakāśitāditya ivārcimālī || 5.53.44 ||

|| ityārṣē śrīmadrāmāyaṇē vālmikīyē ādikāvye
sundarakāṇḍē tripañcāśaḥ sargaḥ ||